

LAGUTSKOTTETS betänkande № 10/1952 med anledning av lagmotionen № 2 (Jan Erik Eriksson m.fl.) och landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting № 2/1952, vardera med förslag till landskapslag angående landskapet Ålands flagga.

Förenämnda ärenden, över vilka landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, har lagutskottet i anseende till deras natur behandlat i ett sammanhang och får för landstinget värdsammast framhålla följande:

I § 13 mom. 1 p. 20) fastslår självstyrelselagen av den 28 december 1951 uttryckligen landskapets rätt till egen flagga. Lagrummet återgives i landskapsstyrelsens framställning. Därav framgår, att landstinget äger lagstiftningsbefogenhet rörande landskapets flagga samt dess användning, dock så att användningen av riksflaggan ej må genom landskapslag begränsas. Rikets lagstiftande myndigheter tillkommer enligt § 11 mom. 2 p. 2) lagstiftningsbehörighet om användningen av riksflaggan på statens och landskapets byggnader och vid offentliga tillfällen samt som sjöfarts- och handelsflagga.

Vad innebär då den lagstiftningsrätt, som den nya självstyrelselagen tillagt landstinget, och vad innebära de inskränkningar, som gjorts i lagstiftningsrätten? Det är utan vidare klart, att landstinget skall få bestämma flaggans utseende. Tolkningssvårigheter uppstå ej heller, såvitt fråga är om riksflaggans användning. Men frågan om landskapsflaggans användning erfordrar en närmare utredning, särskilt då frågan om dess användning vid offentliga tillfällen samtidigt som riksflaggan. Till ledning härvid får utskottet hänvisa till följande uttalanden i förarbetena till självstyrelselagen:

a) Regeringens proposition till Riksdagen angående självstyrelselag för Åland 23.10.1948. "Medan enligt gällande lag lagstiftningen angående Finlands flagga förbehållits rikets exklusiva lagstiftningsbehörighet, skulle enligt det reviderade förslaget lagstiftningen angående riksflaggan och dess användning å offentliga byggnader och vid offentliga tillfällen samt såsom handels- och sjöfartsflagga höra till rikets lagstiftningsbefogenhet, var-
emot lagstiftningsrätten angående landskapets flagga och dess användning skulle tillkomma landskapet. I det reviderade förslaget har tillika intagits ett tilläggsstadgande, som ger uttryck åt den i och för sig självklara regeln, att riksflaggans användning ej må genom landskapslag begränsas. (Kursiveringen utskottets):
samt

b) Grundlagsutskottets betänkande N: 36 med anledning av regeringens proposition angående självstyrelselag för Åland. 15.9. 1950." Ärenden rörande flaggan höra för närvarande i sin helhet till rikslagstiftningen (9 § 2 mom. 2 punkten självstyrelselagen), men samtidigt som nu föreslås, att möjligheter skulle skapas för ibruktagande av en speciell landskapsflagga för Åland, föreslås (11 § 2 mom. 2 punkten), att rikets lagstiftningsorgans rätt att bestämma om användandet av riksflaggan på Åland skulle inskränkas till att omfatta blott dess användande å statens och landskapets offentliga byggnader och vid offentliga tillfällen samt såsom sjöfarts- och handelsflagga. Om stadgandet har ej närmare angivits, vad som bör förstås med offentligt tillfälle. Utskottet har dock ej ansett sig kunna föreslå detaljerade bestämmelser härom i självstyrelselagen, utan förutsätter, att noggrannare föreskrifter, vilka tillgodose billighetens krav, genom förordning i saken utfärdas. Stadgandena om landskapets flagga och dess användande skulle (13 § 1 mom. 20 punkten) helt bli beroende av landskapets

lagstiftning, dock sålunda, att användning av riksflaggan icke kunde inskränkas genom landskapslag. (Kursiveringen utskottets).

Ovanciterade tvenne uttalanden giva fullt stöd för den uppfattningen, att i och med självstyrelselagens antagande rikets lagstiftningsrätt inskränkes till att gälla riksflaggans användning å statens och landskapets offentliga byggnader och vid offentliga tillfällen samt såsom sjöfarts- och handelsflagga, medan landskapets rätt att lagstifta om landskapsflaggans användning är fri, så snart den ej inskränker användningen av riksflaggan.

De lagförslag, som nu förelagts landstinget, inskränka ej rätten att använda riksflaggan. Landstinget måste därför anses äga behörighet att lagstifta ifråga om dem. Den omständigheten, att § 3 mom. 1 i flaggförordning av den 27 april 1934 stadgar, att å allmänna flaggningsdagar annan flagga än Finlands flagga icke må hissas å för allmänheten synlig plats, kan ej lägga hinder i vägen för lagstiftningen, enär förordningen synes bära vika för självstyrelselagen såsom senare tillkommen grundlag. Dessutom förutsätter utskottet, att förordningen, så snart landskapslagen trätt i kraft, kommer att ändras sålunda, att landskapsflaggan likställas med de flaggor, som avses i förordningens § 7, vilket grundlagsutskottet även synes hava förutsatt. Här hänvisas ytterligare till grundlagsutskottets uttalande "Utskottet förutsätter, att noggrannare föreskrifter, vilka tillgodose billighetens krav, genom förordning i saken utfärdas."

Vad sedan beträffar lagförslagen såsom sådana har utskottet lagt landskapsstyrelsens förslag såsom grund för behandlingen, enär formuleringen av § 1 i framställningen mera tilltalar utskottet än lagrummets formulering i lagmotionen, medan lagtexterna i övrigt sammanfalla.

Vid behandlingen av lagförslaget har utskottet ansett lämp-

ligt och sakenligt, att två landskapslagar stiftas, den ena om landskapet Ålands flagga och den andra om flaggans användning.

Ifråga om flaggans form och utseende har utskottets flertal delat landskapsstyrelsens och motionärernas uppfattning, att landskapsflaggan bör vara av samma grundtyp som övriga nordiska flaggor, alltså en korsflagga, och visa färgerna i landskapets av ålder använda vapen, alltså blått och gult. Två olika förslag till sådana korsflaggor har hissats på prov, dels den i framställningen och motionen avsedda flaggan, dels en flagga med bredare gult kors. Därvid har det visat sig, att den förstnämnda flaggan är olämplig, enär den gula färgen redan på kort avstånd framträder för litet och flaggan därigenom gör ett tungt intryck. Däremot kan den sistnämnda flaggan förordas. Det inre blå korset framstår tydligt i det gula korset och någon förväxling med Sveriges flagga kan ej förekomma. Flaggans dimensioner beskrivas i § 2.

§ 4. Utskottet har givit stadgandet en allmänare avfattning, vilken dock täcker allt som är erforderligt ifråga om användningen av landskapsflaggan.

§ 5. Texten har omformulerats så att därav tydligt framgår, att användningen av riksflaggan genom landskapslagen icke inskränkes.

Såsom ovan framhållits, har utskottet uppdelat lagförslaget i tvenne landskapslagar, varför vad ovan beträffande §§ 4 och 5 framhållits skall gälla §§ 1 och 2 i landskapslagen om flaggans användning.

Hänvisande till ovensagda får utskottet därför för landstinget vördsammast föreslå,

att landstinget ville antaga nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående landskapet Ålands flagga.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

Landskapet Ålands flagga utgöres av en rektangelformig duk av mellanblå färg med guldgult kors, omslutande ett smalare kors av samma färg som bottenfärgen.

2 §.

Flaggans dimensioner äro: hela höjden 12 enheter och hela längden 20 enheter. Det yttre korsets bredd är 1 1/2 enhet på vardera sidan om det inre korset, vars bredd är 1 enhet. Längden av de inre fälten är 5 enheter och av de yttre 11 enheter samt fältens höjd 4 enheter.

3 §.

Normalflaggor skola förfärdigas genom försorg av landskapsstyrelsen, som på lämpligt ställe skall förvara dem." samt nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående användningen av landskapet Ålands flagga.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

Landskapet Ålands flagga må hissas på för allmänheten synlig plats, samt begagnas i procession och vid högtidligt tillfälle inomhus.

2 §.

Om användningen av riksflaggan å statens och landskapets offentliga byggnader och vid offentliga tillfällen samt såsom sjöfarts- och handelsflagga är gällande, vad därom i rikslagstiftningen stadgas.

3 §.

Flaggning begynner under tiden mellan den 15 mars och den 1

oktober klockan 8 och under annan årstid klockan 9 samt avslutas vid solnedgången, dock senast klockan 21.

4 §.

Landskapsstyrelsen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser rörande tillämpningen av denna landskapslag."

Mariehamn den 18 mars 1952.

På lagutskottets vägnar:

Herman Mattman.
Herman Mattsson.

Axel Kuffschinoff.

Närvarande i utskottet: Herman Mattsson, ordf., Jan Erik Eriksson
Gösta Nordman, Eliel Persson och Evald
Häggbloom (suppleant).